

PRÁVNÝ SYSTÉM

Myšlienka právneho štátu siaha k antického Grécka– **nemá vládnuť človek, ale zákon**. Zákon je **platný pre všetkých** – tých, ktorí sú pri moci, aj tí „ovládani“. (Opakom právneho štátu je „policajný štát“ – najdôležitejšie osoby sú tie, ktoré vykonávajú štátnu moc, úradníci a polícia, nie orgány zvolené v slobodných a čestných voľbách, môžu všetko, ZATIAĽ ČO občania sú zbavení aj základných práv a slobôd.) **Právny štát = nikto nie je postavený nad zákon**.

Znaky právneho štátu:

- **štátna moc** – môže robiť iba to, čo jej dovoľuje zákon (je **obmedzená**, nutné rešpektovať zákony, ktoré vytvorí). Nemôže kedykoľvek a kohokoľvek mučiť, zbaviť slobody, života, majetku.
- **občan** – môže robiť, čo mu zákon nezakazuje (**ak poruší zákon, hrozí mu trest** = nezávislý súd rozhoduje IBA podľa práva)
- **každý človek má právo na spravodlivý súdny proces, sudcovia musia rozhodovať nestranne a nezávisle**.

Druhy právneho systému:

- **právny systém štátu** - t.j. právo platné vo vnútri štátu = vnútroštátne právo,
- **medzinárodné právo** – upravuje vzťahy medzi štátmi,
- **veľké právne systémy niektorých štátov** – slúžia ako prameň práva, určitý vzor či ideál. Napr. kontinentálny právny systém v Európe, socialistický, islamský, a pod.

Právne normy – tvoria právny systém

- sú **stanovené štátnym orgánom, v stanovenej forme** (ústavný zákon, zákon, vyhláška, vládne nariadenie, a pod.)
- sú **všeobecne záväzné**,
- **prikazujú, zakazujú a dovoľujú**,
- aby bola platná, musia byť **riadne vyhlásené v Zbierke zákonov SR**. Každá právna norma má svoju platnosť a účinnosť.
- sú **vynútitel'né** štátnou mocou **priamo** (príslušným štátnym orgánom) a **nepriamo** (aby bola dodržiavaná dobrovoľne).

PRÁVNÝ PORIADOK (SYSTÉM) SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Právo / právny systém je súhrn právnych noriem platných v určitom štáte

Právne predpisy – zoskupenie právnych noriem, usporiadané podľa hierarchie – **právnej sily**

Ústava SR, Zákony – prijíma NR SR

Nariadenia vlády – vláda SR

Vyhlášky, výnosy a opatrenia – Ministerstvá

Všeobecné záväzné nariadenia – obvodné úrady, obecné/mestské zastupiteľstvá

Všetky zákony, vládne nariadenia a vyhlášky musia byť v súlade s Ústavou SR